

Oikeusministeriö

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 9.2.2016 OM 7/33/2015

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI VALTION OIKEUSAPU- JA EDUNVALVONTAPIIREISTA

Oikeusministeriö on 9.2.2016 pyytänyt Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.10.2016.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköllä ei ole lausuttavaa valtion oikeusaputoimistoja koskevasta organisatorisesta muutoksesta. Myönteisenä seikkana voidaan kuitenkin pitää erityisesti sitä, että oikeusapu- ja edunvalvontatoimistojen muodostaminen omiksi rinnakkaisiksi toimistoiksi osaltaan vähentää jatkossa yleisten edunvalvojien esteellisyydestä muodostuvia ongelmatilanteita.

Tarkoituksena on, että lain voimaantulon jälkeen edunvalvojan määräys annettaisiin oikeusapu- ja edunvalvontapiirin yleiselle edunvalvojalle. Tällä pyritään mm. helpottamaan saman oikeusapu- ja edunvalvontapiirin sisällä tapahtuvia edunvalvojan vaihtamisia, jota usein ovat tarpeen tehtävien järjestelemiseksi toimiston sisällä. Lain voimaantulon jälkeen näissä tilanteissa ei enää tarvittaisi tuomioistuimen päätöstä edunvalvojan vaihtamisesta. Menettelyn helpottaminen on paikallaan, eikä maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköllä ole tältä osin huomauttamista.

Ehdotetun lain 16 § 5 momentin nojalla holhoustoimesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitetusta suostumuksen antamisesta luovuttaisiin silloin, kun kyseessä on yleisen edunvalvojan määrääminen edunvalvojan tehtävään. Koska oikeusapu- ja edunvalvontapiiristä käytännössä aina löytyy esteetön edunvalvoja osoitettavaksi tehtävään, suostumuksen pyytämi-

selle ei ole perustetta. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin tehtävänä on es-teettömän edunvalvojan järjestäminen, eikä edunvalvontatoimisto voi kieltäytyä edunvalvontatehtävän vastaanottamisesta. Sen sijaan ehdote-tun lain 16 §:n 4 momentin mukaan edunvalvontatoimisto tai muu palve-lun tuottaja määrää, mitä yleisen edunvalvojan virkaa tai tehtävää edun-valvojan määräys koskee. Palvelun tuottajan tulee ilmoittaa holhousvi-ranomaiselle määräyksen vastaanottamista varten edunvalvojan nimike ja järjestysnumero. Kyseiset tiedot tarvitaan edunvalvonnan merkitse-miseksi holhousasioiden rekisteriin. Ehdotettu menettely voidaan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön käsityksen mukaan hyvin ottaa käy-täntöön maistraattien ja tulevien edunvalvontatoimistojen välillä. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että sekä edunvalvontatoimistot että maistraatit ohjeistetaan tarkasti uuteen menettelytapaan. Myös oikeus- ja edunval-vontapiirien työjärjestykset tulee toimittaa maistraateille tiedoksi ajoissa ja kun työjärjestyksissä tapahtuu muutoksia, on muutoksista informoitava maistraatteja.

Holhousasioiden rekisteriin tehtäviä muutoksia sekä maistraattien asian-hallintajärjestelmän muutoksia varten maistraattien ohjaus- ja kehittämis-yksikkö tarvitsee tiedot tulevien oikeusapu- ja edunvalvontapiirien sekä edunvalvontatoimistojen nimistä sekä näissä työskentelevien yleisten edunvalvojen virkanimistä mahdollisimman pian. Lainmuutos tarkoittaa muutoksia kaikkien voimassaolevien edunvalvontatehtävien tietoihin yleisten edunvalvojen päämiesten osalta ja näiden muutosten tekeminen rekisteritietoihin ja maistraattien ylläpitämiin valvontatietoihin tulee vie-mään aikaa.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

yksikön päällikkö

Merja Koponen

Aila Heusala

lakimies